

**SOCIETE GENERALE BANKA MONTENEGRO AD,
PODGORICA**

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
31. DECEMBAR 2015. GODINE**

SADRŽAJ

	Strana
Bilans uspjeha	3
Bilans stanja	4
Iskaz o promjenama na kapitalu	5
Iskaz o tokovima gotovine	6
Napomene uz finansijske izvještaje	7 – 59

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA SOCIETE GENERALE BANKE MONTENEGRO A.D. PODGORICA

Izveštaj na finansijske izvještaje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Societe Generale banke Montenegro A.D. Podgorica (u daljem tekstu: „Banka”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2015. godine, bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim izvještajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procjene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocjena rizika da li finansijski izvještaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare ili greške. Vršeci procjenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja pravnog lica, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu opravdanosti primjene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Building a better
working world

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2015. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Ostala pitanja

Finansijski izvještaji Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2014. godine bili su predmet revizije drugog revizora koji je 9. marta 2015. godine izrazio mišljenje bez rezerve.

Podgorica, 03. mart 2016. godine

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora

Stephen Fish
Partner

Danijela Jović
Danijela Jović
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine

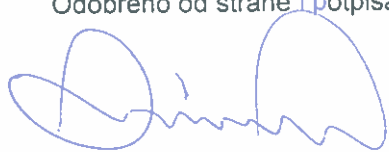
(Iznosi u hiljadama EUR)

	Napomene	2015.	2014.
Prihodi od kamata	3.1, 5a	24,667	25,337
Rashodi od kamata	3.1, 5b	(5,533)	(7,870)
NETO PRIHODI OD KAMATA		19,134	17,467
Prihodi od dividendi		-	2
Troškovi obezvrjeđenja	3.7, 6	(4,265)	(3,290)
Troškovi rezervisanja	3.7, 6	(134)	(220)
Prihodi od naknada i provizija	3.1, 7a	7,466	6,931
Rashodi naknada i provizija	3.1, 7b	(3,374)	(3,064)
NETO PRIHODI OD NAKNADA		4,092	3,867
Neto dobiti od investicionih hartija od vrijednosti		-	3
Neto dobiti od kursnih razlika		390	275
Troškovi zaposlenih	8	(7,229)	(7,256)
Opšti i administrativni troškovi	9, 30	(3,872)	(3,635)
Troškovi amortizacije	10	(1,111)	(1,077)
Ostali rashodi	11	(208)	(416)
Ostali prihodi	11	129	580
OPERATIVNI PROFIT		6,926	6,300
Porez na dobit	3.4, 12a	(616)	(586)
NETO PROFIT		6,310	5,714

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 03. marta 2016. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Societe Generale banka Montenegro AD, Podgorica:

Miroslav Hiršl
Glavni Izvršni direktor

Ratka Glumac
Direktor sektora računovodstva

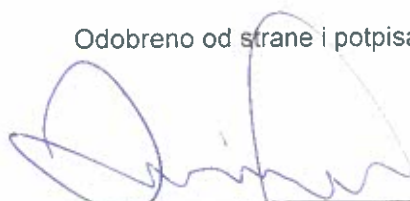
BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2015. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomene</u>	<u>31. decembra 2015.</u>	<u>31. decembra 2014.</u>
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.5, 13	59,300	55,058
Kredit i potraživanja od banaka	3.5, 14	17,154	6,703
Kredit i potraživanja od klijenata	3.6.1, 15	300,771	274,707
Sredstva namijenjena prodaji	16	474	300
Investicione hartije od vrijednosti			
- raspoložive za prodaju	3.6.4, 17a	34,969	22,449
- koje se drže do dospjeća	3.6.3, 17b	10,377	8,373
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.8, 3.9, 18	10,997	11,346
Nematerijalna sredstva	19	187	220
Odložena poreska sredstva	12c	19	-
Ostala finansijska potraživanja		428	374
Ostala poslovna potraživanja	20	1,415	1,271
		436,091	380,801
UKUPNA SREDSTVA			
OBAVEZE			
Depoziti klijenata	21	336,531	297,612
Pozajmljena sredstva od banaka	22	9,015	8,000
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	22	35,807	24,987
Rezerve	23	2,248	2,003
Tekuće poreske obaveze	12a	636	603
Odložene poreske obaveze	12d	144	118
Ostale obaveze	24	2,174	2,342
		386,555	335,665
UKUPNE OBAVEZE			
KAPITAL			
Akcijski kapital	25	24,731	24,731
Neraspoređena dobit		13,688	10,222
Dobit tekuće godine		6,310	5,714
Ostale rezerve		4,807	4,469
		49,536	45,136
UKUPAN KAPITAL			
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE			
		436,091	380,801
VANBILANSNA EVIDENCIJA	27	2,253,388	1,943,438

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 03. marta 2016. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Societe Generale banka Montenegro AD, Podgorica:

Miroslav Hiršl
Glavni Izvršni direktor

Ratka Glumac
Direktor sektora računovodstva

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Akcijski kapital</u>	<u>Neraspoređena dobit</u>	<u>Dobit tekuće godine</u>	<u>Ostale rezerve</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje, 1. januar 2014. godine	24,731	7,434	4,888	2,486	39,539
Efekti svođenja na fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	-	(184)	(184)
Besplatne akcije zaposlenima	-	-	-	67	67
MRS 39 – Regulatorne rezerve	-	(2,100)	-	2,100	-
Prenos dobitka iz prethodne godine	-	4,888	(4,888)	-	-
Dobit tekućeg godine	-	-	5,714	-	5,714
Stanje, 31. decembar 2014. godine	24,731	10.222	5,714	4,469	45,136
Stanje, 1. januar 2014. godine	24,731	10.222	5,714	4,469	45,136
Efekti svođenja na fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	-	(19)	(19)
Efekti procjene vrijednosti osnovnih sredstava - umjetnička djela	-	-	-	29	29
Besplatne akcije zaposlenima	-	-	-	61	61
Aktuarski dobici/gubici u skladu sa MRS 19	-	-	-	(84)	(84)
Odloženi porez na aktuarske dobitke	-	-	-	8	8
Opšte rezerve za kreditne rizike	-	738	-	(738)	-
MRS 39 – Regulatorne rezerve	-	(1,081)	-	1,081	-
Prenos dobitka iz prethodne godine	-	3,809	(3,809)	-	-
Raspodjela dobiti kroz dividende	-	-	(1,905)	-	(1,905)
Dobit tekuće godine	-	-	6,310	-	6,310
Stanje, 31. decembar 2015. godine	24,731	13,688	6,310	4,807	49,536

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 03. marta 2016. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Societe Generale banka Montenegro AD, Podgorica:

Miroslav Hiršl
 Glavni Izvršni direktor

Ratka Glumac
 Direktor sektora računovodstva

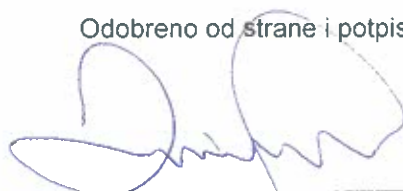
ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE**U periodu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine****(U hiljadama EUR)**

	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	25,030	25,005
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(5,501)	(7,672)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	6,286	7,016
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(3,334)	(3,111)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(11,558)	(13,036)
Povećanje kredita i ostale aktive	(29,592)	(11,113)
Prilivi po osnovu depozita	38,884	40,656
Plaćeni porezi	(566)	(471)
Ostali prilivi	114	134
Neto prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	<u>19,763</u>	<u>37,408</u>
GOTOVINSKI TOKOVI IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Kupovina nekretnina i opreme	(822)	(170)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(136)	(137)
Državni zapisi i obveznice	(14,359)	(19,191)
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	92	1,662
Neto (odliv)/priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	<u>(15,225)</u>	<u>(17,836)</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
Povećanje/(smanjenje) pozajmljenih sredstava	11,736	(14,381)
Odlivi po osnovu isplaćene dividende	(1,898)	-
Neto (odliv)/priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	<u>9,838</u>	<u>(14,381)</u>
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	317	275
Neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	14,376	5,191
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	<u>61,761</u>	<u>56,295</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	<u>76,454</u>	<u>61,761</u>
(napomena 13 i 14)		

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 03. marta 2016. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Societe Generale banka Montenegro AD, Podgorica:

Miroslav Hiršl
Glavni Izvršni direktor

Ratka Glumac
Direktor sektora računovodstva

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Podgorička banka AD, Podgorica je nastala izdvajanjem iz sistema Montenegrobanke DD, Podgorica u toku 1992. godine. Centralna banka Crne Gore je 21. novembra 2001. godine izdala odobrenje za dalji rad Banke Rješenjem br. 27.

Nakon sprovedenog procesa privatizacije u 2005. godini, većinski vlasnik je Societe Generale, Pariz, Francuska. Banka je dana 26. septembra 2006. godine upisana u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000880/019, kao Podgorička banka Societe Generale Group AD, Podgorica. Pod registracionim brojem 4-0000880/41 dana 7. maja 2012. godine Banka je upisana u Centralni registar Privrednog suda kao Societe Generale banka Montenegro AD, Podgorica (u daljem tekstu Banka).

Aktivnost Banke uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove, faktoring, kao i poslove platnog prometa sa inostranstvom, depo poslove, usluge čuvanja u sefovima, izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata (uključujući kreditne kartice, putne i bankarske čekove). Pored osnovne djelatnosti, Banka od 2014. godine obavlja i poslove zastupanja u osiguranju, u skladu sa odobrenjem od Agencije za nadzor osiguranja i Centralne banke Crne Gore.

Sjedište Banke je u Podgorici, Bulevar Revolucije br. 17.

Na dan 31. decembra 2015. godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici i 20 ekspozitura na teritoriji Crne Gore.

Na dan 31. decembra 2015. godine Banka ima 293 zaposlenih radnika (31. decembra 2014. godine: 287 zaposlenih).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Banka ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list CG”, br. 69/05, 80/08 i 32/11) koji podrazumijeva primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI), kao i Zakonom o bankama („Sl. list CG“ br. 17/08, 44/10; 40/11) i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke i formatu prezentacije finansijskih izvještaja, razlikuju od zahtjeva MSFI i MRS primjenljivih na dan 31. decembra 2015. godine.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

Finansijski izvještaji Banke su sastavljeni po principu stalnosti poslovanja.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna i izvještajna valuta Banke je euro (EUR).

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

U daljem tekstu navedene su ključne procjene i pretpostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvenih vrijednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.2. Korišćenje procjenjivanja (nastavak)

- *Umanjenja vrednosti finansijskih sredstava*

Banka procjenjuje, na svaki izvještajni datum, da li postoji objektivan dokaz da je vrijednost finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava umanjena (obezvrijeđena). Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvrjeđena i gubici po osnovu obezvrjeđenja se priznaju samo ako postoje objektivni dokazi o obezvrjeđenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstva (slučaj gubitka) i kada slučaj gubitka utiče na procijenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koja mogu biti pouzdano procijenjena.

Ovi dokazi mogu da uključe dostupne podatke koji ukazuju na to da je nastala nepovoljna promjena u statusu zajmoprimca u Banci, u pogledu plaćanja obaveza prema Banci ili nacionalnim/lokalnim ekonomskim uslovima koji su u korelaciji sa neizvršenjima obaveza.

Kada je riječ o procjeni gubitaka zbog umanjenja kredita, Banka vrši pregled kreditnog portfolia kvartalno u cilju procjene umanjenja njihove vrednosti.

- Rezervisanje za otpremnine

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon prekida radnog odnosa, odnosno odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova, utvrđuju se primjenom aktuarske procjene. Aktuarska procjena uključuje procjenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i fluktuacije zaposlenih. Zbog dugoročne prirode ovih planova, značajne neizvjesnosti utiču na ishod procjene. Dodatne informacije objelodanjene su u Napomeni 23 uz finansijske izveštaje.

- Rezervisanja za sudske sporove

Banka je uključena u određeni broj sudskih sporova koji proističu iz njenog svakodnevnog poslovanja i odnose se na komercijalna i ugovorna pitanja, kao i pitanja koja se tiču radnih odnosa, a koja se rješavaju ili razmatraju u toku regularnog poslovanja. Banka rutinski procjenjuje vjerovatnoću negativnih ishoda ovih pitanja, kao i iznose vjerovatnih ili razumnih procjena gubitaka.

Razumne procjene obuhvataju prosuđivanje rukovodstva nakon razmatranja informacija koje uključuju obavještenja, poravnanja, procjene od strane pravnog sektora, dostupne činjenice, identifikaciju potencijalnih odgovornih strana i njihove mogućnosti da doprinesu rješavanju, kao i prethodno iskustvo.

Rezervisanja za sudske sporove se formira kada je vjerovatno da postoji obaveza čiji se iznos može pouzdano procijeniti pažljivom analizom (Napomena 29). Potrebno rezervisanje se može promijeniti u budućnosti zbog novih događaja ili dobijanja novih informacija. Potencijalne obaveze, kao i stavke koje ne zadovoljavaju kriterijume za rezervisanje se objelodanjuju, osim ako je vjerovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

- Obaveze po osnovu poreza

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA****3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada**

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrijednosti, kamatonosne finansijske instrumente raspoložive za prodaju i finansijske instrumente po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, prihodi ili rashodi od kamata se priznaju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja precizno diskontuje procijenjena buduća novčana plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje gotovinske tokove razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata (npr. opcije avansnih plaćanja), ali ne razmatra buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovorenih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije i svih drugih premija ili popusta.

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Prihodi po osnovu naknada za bankarske usluge i rashodi po osnovu naknada i provizija se utvrđuju u trenutku dospijeca za naplatu, odnosno kada su ostvareni.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada za odobravanje kredita i garancija obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda, primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3.3. Lizing

Lizing Banke je klasifikovan kao operativni lizing. Plaćanja po osnovu ugovora o operativnom lizingu priznaju se ravnomjerno kao trošak tokom perioda trajanja lizinga.

3.4. Porezi i doprinosi**Porez na dobit***Tekući porez na dobit*

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28 („Sl. list CG”, br. 80/04, 40/08, 86/09, 14/12 i 61/13). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8. i 9. za usklađivanje prihoda i članovi 10. do 20. za usklađivanje rashoda) i Odlukom o novom kontnom okviru za banke Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ br. 55/12).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****3.4. Porezi i doprinosi (nastavak)***Odloženi porez na dobit*

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva i obaveze izračunavaju se primjenom poreske stope koja će biti efektivna u godini ostvarenja poreskih olakšica, odnosno izmirenja odloženih poreskih obaveza, a na bazi zvaničnih poreskih stopa i propisa usvojenih na datum bilansa stanja.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentira na teret, odnosno u korist kapitala.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju novčana sredstva u blagajnama (EUR i deviznim), sredstva kod Centralne banke Crne Gore i drugih banaka.

3.6. Finansijski instrumenti

Finansijski instrument je svaki ugovor po osnovu kojeg nastaje finansijsko sredstvo za jednu ugovornu stranu, a finansijska obaveza ili instrument kapitala za drugu ugovornu stranu.

Banka priznaje finansijsko sredstvo u svom bilansu stanja samo kada ona postane jedna od strana u ugovornim odredbama instrumenata. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava koja zahtjeva prenos sredstava, u roku koji je utvrđen propisima ili konvencijama na datom tržištu, priznaje se na datum trgovanja, tj. na datum kada se Banka obaveže da će kupiti ili prodati sredstvo.

Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom inicijalnog priznavanja zavisi od svrhe zbog koje su finansijski instrumenti stečeni i njihovih karakteristika. Finansijski instrumenti se prilikom inicijalnog priznavanja vrjednuju po fer vrednosti korigovanoj za nastale zavisne troškove kupovine ili njihovog emitovanja, izuzev u slučaju hartija od vrijednosti i drugih plasmana kojima se trguje.

Banka klasifikuje svoja finansijska sredstva u sledeće kategorije: krediti i potraživanja, finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva koja se drže do dospelosti.

3.6.1. Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja su nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nijesu kotirana na aktivnom tržištu.

Kredit i plasmani bankama i komitentima odobreni od strane Banke evidentiraju se u bilansu stanja od momenta prenosa sredstava korisniku kredita. Svi krediti i pozajmice se inicijalno priznaju po fer vrednosti.

Na dan bilansa stanja krediti su iskazani po amortizovanoj vrednosti korišćenjem ugovorene kamatne stope, umanjenoj za ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja i direktan otpis.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)****3.6.2. Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha**

Ova kategorija uključuje finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja i ona koja se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Finansijska sredstva se klasifikuju kao sredstva za trgovanje ako su pribavljena radi prodaje ili ponovne kupovine u kratkom roku, radi ostvarivanja dobitaka iz kratkoročnih promjena cijena istih. Derivati se vode po fer vrijednosti osim ako se ne odrede da su zaštitni instrumenti (hedžing). Odabrana klasifikacija se ne mijenja pri naknadnom vrjednovanju.

Kupovina i prodaja finansijskih sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha se priznaje po fer vrijednosti na datum trgovine (prodaje), tj. na dan kada se Banka obaveže da će kupiti ili prodati sredstva. Naknadno odmjeravanje ovih sredstva se vrši po fer vrijednosti bez bilo kakvog umanjenja za troškove transakcije koji mogu nastati prilikom prodaje ili drugog otuđenja.

Dobitak ili gubitak koji se javlja usled promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha se priznaju kao prihod ili rashod u periodu u kom su nastali.

3.6.3. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća su finansijska sredstva sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospjećem, za koje Banka ima pozitivnu nameru i sposobnosti da ih drži do dospjeća.

Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća evidentiraju se po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravke vrijednosti, odnosno gubitak po osnovu obezvrjeđenja. Amortizovana vrijednost obračunava se uzimajući u obzir sve diskonte ili premije pri kupovini u toku perioda dospjeća. Iznos gubitka usled obezvrjeđenja hartija od vrijednosti koje se drže do dospelja obračunava se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti ulaganja i sadašnje vrijednosti očekivanih tokova gotovine eskontovanih po originalnoj kamatnoj stopi ulaganja.

3.6.4. Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Hartije od vrijednosti koje su namenjene da se drže na neodređeni vremenski period, a koje mogu biti prodane usled potrebe za obezbjeđenjem likvidnosti ili izmena u kamatnim stopama, kursevima stranih valuta ili cijena kapitala, klasifikuju se kao "hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju".

Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju se iskazuju po fer vrijednosti.

Učešća u kapitalu koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu i čija se vrijednost ne može pouzdano utvrditi vrjednuju se po nabavnoj vrijednosti. Fer vrijednost hartija od vrijednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cijenama ponude.

Nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru revalorizacionih rezervi, dok se hartija od vrijednosti ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrijednosti nije obezvrjeđena. Kada se hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju otuđe, ili kada im se umanjí vrijednost, kumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u okviru kapitala evidentiraju se u bilansu uspjeha. Za procijenjene iznose rizika da plasmani u učešća u kapitalu i ostale hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju neće biti naplaćeni, Banka vrši ispravku vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.6.4. Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju (nastavak)

Dividende po osnovu hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju priznaju se u bilansu uspjeha onda kada subjekat stekne pravo na uplatu.

U slučaju finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, Banka procijenjuje na pojedinačnoj osnovi da li postoje objektivni dokazi o obezvrjeđenju, na osnovu istih kriterijuma koji važe za finansijska sredstva koja se vrjednuju po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti. Takođe, proknjiženi iznos ispravke predstavlja kumulativni gubitak vrjednovan kao razlika između amortizovane vrijednosti i tekuće fer vrijednosti, umanjen za eventualne gubitke usled obezvrjeđenja prethodno priznate u bilansu uspjeha. U slučaju instrumenata kapitala raspoloživih za prodaju, objektivnim dokazom se smatra i "značajan" ili "prolongiran" pad fer vrijednosti instrumenta kapitala ispod nabavne vrijednosti. Ukoliko postoji dokaz o obezvrjeđenju, kumulativni gubitak, vrjednovan kao razlika nabavne vrijednosti i trenutne fer vrijednosti, umanjen za eventualne gubitke usled obezvrjeđenja prethodno priznate u bilansu uspjeha, se prenosi iz kapitala u bilans uspjeha, dok se porast fer vrijednosti nakon obezvrjeđenja evidentira direktno kroz kapital.

3.6.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva

Finansijsko sredstvo (ili dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko je:

- došlo do isteka prava na gotovinske prilive po osnovu tog sredstva; ili
- Banka prenijela pravo na gotovinske prilive po osnovu sredstva ili je preuzela obavezu da izvrši isplatu primljene gotovine po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja plaćanja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu; i
- Banka ili izvršila prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili nije ni prenijela, ni zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, ali je prenijela kontrolu nad njim.

Kada je Banka prenijela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je zaključila ugovor o prenosu, i pri tom nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenijela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj mjeri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstava. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrijednosti sredstava ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti od toga koji iznos je niži.

Takođe, u skladu sa propisima Centralne Banke Crne Gore potraživanja se iz bilansa banke prenose u internu evidenciju ako banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

1) za neobezbijeđeno potraživanje:

- kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili
- ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;

2) za obezbijeđeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)****3.6.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (nastavak)**

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamijenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu, ali pod značajno promijenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmijenjeni, takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13) utvrđeni su: elementi upravljanja kreditnim rizikom, minimalni kriterijumi i način klasifikacije stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku i način utvrđivanja rezervacija za pokriće potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz izloženosti Banke kreditnom riziku. Aktivu Banke izloženu riziku, u smislu ove Odluke čine: krediti, pozajmice, kamate, naknade, potraživanja po osnovu lizinga, depoziti kod banaka i avansi i sve druge stavke bilansne aktive kod kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika, kao i izdate garancije, ostala jemstva, otvoreni akreditivi i odobreni, a još neiskorišćeni krediti, kao i druge vanbilansne stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

U skladu sa važećom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12 i 57/13), Banka je dužna da za bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, najmanje jednom kvartalno, vrši procjenu obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke), kao i da te stavke klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu, u skladu sa pomenutom Odlukom. Takođe, Banka je dužna da utvrdi metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama u skladu sa MRS 39.

Za svrhe obračuna ispravke vrijednosti kreditnih potraživanja, Banka primjenjuje Metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama koja je usaglašena sa metodologijom Societe Generale Grupe.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Metodologijom se utvrđuju:

- 1) kriterijumi za identifikaciju potraživanja za koje se procjena iznosa obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki vrši na pojedinačnoj osnovi;
- 2) postupci za procjenu iznosa obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, kao i obaveze i odgovornosti u tom procesu;
- 3) metodi i tehnike koje banka koristi za procjenu na pojedinačnoj i grupnoj osnovi;
- 4) kriterijumi razvrstavanja potraživanja u grupe potraživanja sa sličnim karakteristikama za potrebe procjene na grupnoj osnovi.

Banka na kvartalnoj osnovi procjenjuje da li postoji objektivni razlog za obezvrjeđivanje izloženosti ili grupe izloženosti. Ako Banka procijeni da se desio događaj koji negativno utiče na očekivane novčane tokove, izloženost se reklasifikuje iz zdravih u loše kredite/izloženosti.

Objektivnim dokazom o obezvrjeđenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, smatraju se podaci o jednom ili više nastalih događaja koji negativno utiču na sposobnost dužnika da uredno izvršava svoje obaveze prema banci.

Pri obračunavanju iznosa obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, banka može da uzme u obzir i novčane tokove po osnovu realizacije kolaterala i troškova koji su vezani za njegovu realizaciju.

Procjenu obezvrjeđenja stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki za pojedinačno značajna potraživanja, banka je dužna da vrši na pojedinačnoj osnovi. Pojedinačno značajnim potraživanjem, smatra se ukupna bruto izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja je veća od EUR 50 hiljada.

Smatra se da postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju ako:

- finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju;
- postoje podaci o neizmirenju obaveza, o učestalom kašnjenju u otplati glavnice i/ili kamate, ili o neispunjavanju drugih ugovornih obaveza, preko 90 dana, bez izgleda za skorou naplatu (za javna preduzeća, regionalne i lokalne samouprave dani kašnjenja mogu biti i do 180 dana); ili
- postane izvjesno da će nad dužnikom biti pokrenut stečajni postupak, postupak reorganizacije ili drugi slični postupak.

Ukoliko postoji objektivni dokaz da je nastao gubitak po osnovu obezvrjeđenja kredita i potraživanja, iznos gubitka se mjeri kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti iskazanog iznosa sredstava i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova (isključujući buduće kreditne gubitke koji još nisu nastali) koji su diskontovani po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog sredstva. Iskazani iznos sredstva se umanjuje kroz račun ispravke vrijednosti i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspjeha.

Banka na datum obračuna ispravke vrijednosti sve kredite kod kojih postoje neizmirena potraživanja po osnovu kamate starija od 90 dana, klasifikuje u kategoriju potraživanja za koju se svaki naredni obračun kamate knjiži kroz internu evidenciju banke i ne utiče na bilansne pozicije potraživanja i prihoda od kamate. Ova potraživanja se priznaju u prihode samo po osnovu naplate od klijenta.

Za potrebe kolektivnog vrednovanja umanjenja vrijednosti, krediti se grupišu prema sličnim karakteristikama kreditnog rizika. Te karakteristike su relevantne za procjenu budućih novčanih tokova za grupe takvih sredstava jer su indikativne za sposobnost dužnika da plate sve dospjele iznose prema uslovima ugovora za sredstva koja se vrednuju.

Budući novčani tokovi u grupi finansijskih sredstava koja se kolektivno procjenjuje zbog umanjenja vrijednosti se procjenjuju na osnovu ranijeg iskustva sa gubicima po osnovu sredstava sa karakteristikama kreditnog rizika koje su slične onima u grupi. Ranije iskustvo sa gubicima se koriguje na osnovu tekućih uočljivih podataka tako da odražava efekte tekućih uslova koji nisu uticali na period u kojem se ranije iskustvo sa gubicima zasniva i uklanjanja efekata uslova u ranijem periodu koji trenutno ne postoje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

3.7.1. Rezervisanja u skladu sa odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12 i 57/13), krediti i druga aktiva izložena riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije:

- kategorija A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene;
- kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) – sa podgrupama B1 i B2, u koje se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koje zahtijevaju posebnu pažnju, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate;
- kategorija C (substandardna aktiva) – sa podgrupama C1 i C2 za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu;
- kategorija D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca, vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja, malo vjerovatna;
- kategorija E (gubitak) – u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Na osnovu urađene klasifikacije za stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke, na mjesečnom nivou, Banka obračunava rezervacije za potencijalne gubitke, primjenom procenata iz sljedeće tabele:

Kategorija rizika	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A	-	<30
B1	2	31-60
B2	7	61-90
C1	20	91-150
C2	40	151-270
D	70	271-365
E	100	>365

Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa gore navedenom tabelom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki aktive primjenom MRS.

Pozitivna razlika između obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, predstavlja potrebne rezerve za procijenjene gubitke.

Banka je dužna da pri usvajanju godišnjeg računa, iz ostvarene dobiti u tekućoj godini ili neraspoređene dobiti iz prethodnih godina, prenese na račun rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu iznos koji odgovara potrebnoj rezervi za procijenjene gubitke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Poslovni prostori, ostala fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja

Poslovni prostori, ostala fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja iskazani su na dan 31. decembra 2015. godine po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Nakon inicijalnog priznavanja, sva fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja, izuzev umjetničkih djela koja su vrednovana po fer vrijednosti, se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrijednosti sredstava. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Nakon inicijalnog priznavanja, umjetnička djela se iskazuju po fer vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrijednosti sredstava. Revalorizacije rezerve se priznaju u kapitalu kao revalorizacije rezerve. Međutim, uvećanje vrijednosti se priznaje u bilansu uspjeha do iznosa umanjena vrijednosti istog sredstva koje je prethodno priznato u bilansu uspjeha. Umanjenje vrijednosti se priznaje u bilansu uspjeha izuzev u dijelu kojim se umanjuje iznos postojeće revalorizacije rezerve formirane za to sredstvo.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost poslovnih prostora, ostale fiksne aktive i nematerijalnih ulaganja primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja:

	<u>Stopa u %</u>
Nekretnine	3.3
Kompjuterska oprema	25.0
Bankomati	16.67
Namještaj i druga oprema	15.0
Klimatizacioni sistem	10.0
Vozila	15.0
Nematerijalna ulaganja	20.0-30.0

Obračun amortizacije počinje kada se sredstva stave u upotrebu. Amortizacija se ne obračunava na umjetnička djela. Amortizacija na ulaganja u adaptaciju zakupljenih poslovnih prostora se obračunava u skladu sa rokom trajanja ugovora o zakupu.

U skladu sa Članom 13 stav 6 Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG” br. 80/04, 40/08, 86/09 i 14/12) vrijednost građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, odnosno opreme i aplikativnih softvera primjenom degresivnog metoda za cijeli period, bez obzira na datum aktivacije. Građevinski objekti pripadaju grupi I na koju se primjenjuje stopa od 5%, dok su ostala sredstva, oprema i aplikativni softveri, raspoređeni u grupe od II do V, na koje se primjenjuju stope od 15% do 30%.

3.9. Ispravka vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrijednosti po kojima je prikazana nematerijalna i materijalna imovina Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrijeđeno, nadoknadi iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrijeđenja. Ukoliko je nadoknadi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadi vrijednosti.

Gubitak po osnovu obezvrijeđenja vrijednosti imovine priznaje se kao rashod tekućeg perioda i iskazuje se u okviru ostalih poslovnih rashoda. Ako naknadno dođe do situacije da gubitak zbog obezvrijeđenja priznat u ranijim godinama ne postoji ili se smanjio, vrijednost sredstva se povećava do revidirane procjene o njegovoj naknadi vrijednosti, ali tako da povećana vrijednost po kojoj se sredstvo vodi ne bude veća od vrijednosti po kojoj bi se sredstvo vodilo da nije bio u prethodnim godinama priznat utvrđeni gubitak zbog obezvrijeđivanja sredstava.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10. Rezervisanja za potencijalne obaveze**

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima važeću zakonsku ili izvedenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada postoji velika vjerovatnoća da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv sredstava i kada je iznos obaveza pouzdano procijenjen.

Rezervisanje se odmjerava po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primjenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca.

Rezervisanja se razmatraju na datum svakog Bilansa stanja i prilagođavaju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji predstavlja ekonomske koristi biti potreban za namirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko Bilansa uspjeha.

3.11. Naknade zaposlenima**Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih**

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima

U skladu sa Kolektivnim ugovorom, Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 6 prosječnih neto zarada zaposlenih u Banci koja važi u mjesecu u kojem se vrši isplata. Istovremeno, zaposlenom se povodom 10, 20 i 30 godina rada u Banci isplaćuje jubilarne nagrade i to:

- za 10 godina rada - jedna najniža cijena rada u Banci,
- za 20 godina rada - dvije najniže cijene rada u Banci,
- za 30 godina rada - tri najniže cijene rada u Banci.

U finansijskim izvještajima Banke na dan 31. decembra 2015. godine izvršeno je rezervisanje za otpremnine i jubilarne nagrade na osnovu procjene iznosa rezervisanja od strane aktuaru iz obračuna za 2015. i 2013. godinu respektivno, koji je pripremljen po osnovu procijenjene sadašnje vrijednosti sredstava za otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade zaposlenima nakon ispunjenih uslova, korišćenjem metode kreditiranja projektovane jedinice. Aktuarski obračun i izvještaj se generalno priprema svake treće godine, izuzev u slučaju značajnih promjena u aktuarskim pretpostavkama. Rukovodstvo Banke smatra da neangažovanje aktuaru u 2015. godini za potrebe obračuna rezervisanja za jubilarne nagrade, nema materijalno značajnih efekata na finansijske izvještaje u celini s obzirom da nije bilo promjena, koje bi materijalno uticale na iznos rezervisanja za jubilarne nagrade zaposlenih.

3.12. Finansijske obaveze - Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za nastale troškove transakcije. Obaveze za kredite se naknadno iskazuju po amortizovanoj cijeni. Sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenoj za troškove transakcije) i vrijednosti otplata, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2015. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.13. Pravična (fer) vrijednost**

Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja predviđaju objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske izvještaje. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao iznos za koji se neko sredstvo može razmijeniti, ili obaveza izmiriti, u transakciji između dobro obaviještenih i voljnih strana, međusobno suočenih. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i pravične (fer) vrijednosti.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi objelodanjeni u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izveštavanja u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se ispravka vrijednosti na osnovu odluke rukovodstva Banke.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA**4.1. Uvod**

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima o čemu se mjesečno izvještava Odbor direktora. Pored toga, praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima je u nadležnosti Komiteta za upravljanje kreditnim rizikom, Komiteta za operativne rizike i Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

4.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da pojedina potraživanja Banke neće biti potpuno naplaćena pod uslovima pod kojima su prvobitno odobrena, odnosno nemogućnost i/ili nespremnost dužnika da izmiri svoje obaveze u skladu sa odredbama ugovora.

Primarna izloženost Banke kreditnom riziku nastaje putem kredita i plasmana. Banka odobrava kredite u saglasnosti sa poslovnom politikom, usaglašavajući rokove dospeljeća odobrenih kredita i politiku kamatnih stopa sa namjenom kredita i kreditnom sposobnošću svojih dužnika.

Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan izvještaja o finansijskom položaju. Značajne promjene u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine osnov kreditnog portfolija Banke, mogle bi dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan izvještaja o finansijskom položaju. Stoga rukovodstvo Banke oprezno upravlja izloženošću kreditnom riziku.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su stalne kontrole.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze po osnovu kamate i glavnice.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispuni svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose kreditni rizik. Dokumentarni i komercijalni akreditivi – koji predstavljaju pismenu izjavu o obavezi Banke preuzetoj u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlaštenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima – su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39

Za potrebe finansijskog izvještavanja, Banka primjenjuje model nastalog gubitka za obračun rashoda po osnovu obezvrjeđenja finansijske imovine. Gubici se priznaju samo onda kada postoji dokaz o specifičnom događaju koji je izazvao gubitak. Takvi događaji uključuju sledeće:

- kršenje ugovora, uključujući kašnjenje u plaćanju,
- davanje posebnih pogodnosti usled finansijskih poteškoća dužnika,
- izvjesno je da će nad dužnikom biti pokrenut stečajni postupak, postupak reorganizacije ili drugi slični postupak,
- i druge slične događaje koji ukazuju da je došlo do smanjenja očekivanih novčanih priliva.
- Banka prenijela pravo na gotovinske prilive po osnovu sredstva ili je preuzela obavezu da izvrši isplatu primljene gotovine po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja plaćanja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu; i
- Banka ili izvršila prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili nije ni prenijela, ni zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, ali je prenijela kontrolu nad njim.

Ukoliko Banka procijeni da se desio događaj koji negativno utiče na očekivane novčane tokove, izloženost se reklasifikuje iz zdravih u loše kredite/izloženosti. Banka je dužna da najmanje tromjesečno procjenjuje kvalitet aktive, utvrđuje da li postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki.

U napomeni 3.7. dato je više informacija o politici ispravke vrednosti finansijske imovine i formiranja rezervisanja za vanbilansne stavke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

	2015	U hiljadama 2014
Bilansne stavke		
Kreditni i potraživanja od banaka	17,154	6,703
Kreditni i potraživanja od klijenata	316,297	287,435
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja kamata	3,469	2,848
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	34,969	22,449
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeka	10,377	8,373
Ostala finansijska potraživanja	629	524
Ostala poslovna potraživanja	55	55
	382,950	328,387
Vanbilansne stavke		
Finansijske garancije	39,037	29,021
Činidbene garancije	14,958	8,622
Nepokriveni akreditivi	1,902	2,435
Nepovučene kreditne linije	42,901	14,642
	98,798	54,720
Ukupna izloženost kreditnom riziku	481,748	383,107

Izloženost kreditnom riziku se djelimično kontroliše pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti i
- polise osiguranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani

Kreditni i plasmani su prikazani u narednim tabelama:

31.dec.2015. godine	Neobezvri- jeđeni nedospjeli	Neobezvri- jeđeni dospjeli	Pojedinačno procijenjeni	Ukupno, bruto	U hiljadama EUR	
					Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno, neto
Stambeni krediti	38,079	76	264	38,419	-507	37,912
Potrošački krediti	82,806	837	0	83,643	-1,697	81,946
Kreditne kartice	1,790	2,371	0	4,161	-263	3,898
Namjenski krediti	29,627	489	61	30,177	-1,441	28,736
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni						
hipotekom	578	6	0	584	-11	573
Kreditni malim preduzećima	21,795	1,441	3,545	26,781	-3,190	23,591
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	81,366	994	23,427	105,787	-10,054	95,733
Kreditni Vladi i opštinama	22,797	-	0	22,797	-	22,797
Ostali plasmani	3,932	16	0	3,948	-	3,948
	<u>282,770</u>	<u>6,230</u>	<u>27,297</u>	<u>316,297</u>	<u>-17,163</u>	<u>299,134</u>

31.dec.2014. godine	Neobezvri- jeđeni nedospjeli	Neobezvri- jeđeni dospjeli	Pojedinačno procijenjeni	Ukupno, bruto	U hiljadama EUR	
					Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno, neto
Stambeni krediti	34,320	77	248	34,645	-259	34,386
Potrošački krediti	74,910	1,012	-	75,922	-1,585	74,337
Kreditne kartice	3,124	486	335	3,945	-237	3,708
Namjenski krediti	29,270	508	-	29,778	-1,182	28,596
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni						
hipotekom	729	14	-	743	-27	716
Kreditni malim preduzećima	19,683	1,453	2,842	23,978	-2,623	21,355
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	82,265	1,446	18,633	102,344	-7,610	94,734
Kreditni Vladi i opštinama	11,857	-	1,223	13,080	-384	12,696
Ostali plasmani	3,000	-	-	3,000	-	3,000
	<u>259,158</u>	<u>4,996</u>	<u>23,281</u>	<u>287,435</u>	<u>(13,907)</u>	<u>273,528</u>

Kreditni i avansi koji nisu ni dospjeli niti obezvrijeđeni u 2015. i 2014. godini su svrstani u dobru aktivu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

a) Dospjeli neobezvrijeđeni krediti i plasmani

	U hiljadama EUR							Ukupn o
	Do 30 dana kašnjen je	Od 31 do 60 dana kašnjen je	Od 61 do 90 dana kašnjen je	Od 91 do 180 dana kašnjenj e	Od 181 do 365 dana kašnjen je	Od 1 do 5 godina kašnjenj e	Preko 5 godina kašnjen je	
31.dec.2015. godine								
Stambeni krediti	7	5	3	6	19	36	-	76
Potrošački krediti	45	22	15	34	74	647	-	837
Kreditne kartice	2,320	40	11	-	-	-	-	2,371
Namjenski krediti	25	18	10	18	36	382	-	489
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	1	1	-	-	-	4	-	6
Kreditni mikro i malim preduzećima	238	144	66	115	204	674	-	1,441
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	378	445	127	2	-	42	-	994
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali plasmani	16	-	-	-	-	-	-	16
	<u>3,030</u>	<u>675</u>	<u>232</u>	<u>175</u>	<u>333</u>	<u>1,785</u>	<u>-</u>	<u>6,230</u>

	U hiljadama EUR							Ukupn o
	Do 30 dana kašnjen je	Od 31 do 60 dana kašnjen je	Od 61 do 90 dana kašnjen je	Od 91 do 180 dana kašnjen je	Od 181 do 365 dana kašnjen je	Od 1 do 5 godina kašnjen je	Preko 5 godina kašnjen je	
31.dec.2014. godine								
Stambeni krediti	6	9	19	8	11	24	-	77
Potrošački krediti	45	33	24	48	85	777	-	1,012
Kreditne kartice	435	43	8	-	-	-	-	486
Namjenski krediti	18	18	16	26	31	399	-	508
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	1	0	1	-	1	11	-	14
Kreditni mikro i malim preduzećima	201	218	120	103	143	668	-	1,453
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	810	418	152	1	10	55	-	1,446
Kreditni Vladi i opštinama	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali plasmani	-	-	-	-	-	-	-	-
	<u>1,516</u>	<u>739</u>	<u>340</u>	<u>186</u>	<u>281</u>	<u>1,934</u>	<u>-</u>	<u>4,996</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2014.
Ukupno do visine plasmana koji su obezbijeđeni tim sredstvima		
Depoziti	2,276	3,062
Zaloga	8,922	7,326
Hipoteke	162,752	159,493
Garancije	19,949	1,396
Ukupno	193,899	171,277
Neobezvrijeđeni prikazani do visine plasmana koji su obezbijeđeni tim sredstvima		
Depoziti	2,029	3,049
Zaloga	7,624	7,094
Hipoteke	77,487	135,725
Garancije	19,949	1,396
Ukupno	107,089	147,264
Obezvrijeđeni (individualno ili kolektivno) prikazani do visine plasmana koji su obezbijeđeni tim sredstvima		
Depoziti	247	13
Zaloga	1,298	232
Hipoteke	85,265	23,768
Ukupno	86,810	24,013

Banka kao predmet hipoteke uzima nepokretnosti čija vrijednost, po procjeni ovlašćenih procjenitelja, uobičajeno treba biti veća minimum 25% od iznosa plasmana, osim ako pojedinim odlukama nije definisano drugačije. Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni objekti, poslovni prostori i zemljište zavisno od lokacije i njegove buduće namjene.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4 Krediti i plasmani (nastavak)

c) Restruktuirani krediti i plasmani

Banka je zajmoprimcu restrukturirala kredit ako je, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti:

- a. produžila rok otplate za glavnice ili kamatu,
- b. smanjila kamatnu stopu na odobreni kredit,
- c. smanjila iznos duga, glavnice ili kamate ili
- d. napravila druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju zajmoprimca.

Prilikom restrukturiranja kredita Banka vrši finansijsku analizu zajmoprimca i procjenjuje mogućnosti zajmoprimca, nakon restrukturiranja kredita, da ostvari novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate kredita.

Banka je restrukturirala u toku 2015. godine kredite u iznosu od EUR 21,626 hiljada (2014: EUR 27,878 hiljada).

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku, bez umanjenja za ispravku vrijednosti, je prikazana u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR				
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	-	13,904	3,245	5	17,154
Kredit i potraživanja od klijenata	316,261	32	-	4	316,297
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja kamata	3,469				3,469
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	34,954	-	-	15	34,969
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	10,377	-	-	-	10,377
Ostala finansijska potraživanja	629				629
Ostala poslovna potraživanja	55				55
31. decembar 2015. godine	<u>365,745</u>	<u>13,936</u>	<u>3,245</u>	<u>24</u>	<u>382,950</u>
31. decembar 2014. godine	<u>321,621</u>	<u>4,104</u>	<u>2,615</u>	<u>47</u>	<u>328,387</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2014. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, bez umanjena za ispravku vrijednosti je prikazana u sljedećoj tabeli:

	Finansije	Transport, saobraćaj i tele- komunikacije	Usluge, turizam i ugostiteljstvo	Trgovina	Građe- vinarstvo	Ruda- rstvo	Admini- stracija	Trgovina nekretnin ama	Poljopri- vreda, lov i ribolov	Proizv- odnja	Ostalo	Fizička lica	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	17,154	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17,154
Kredit i potraživanja od klijenata	3,574	4,259	4,395	77,410	12,449	5,252	23,721	999	7,260	11,360	8,888	156,730	316,297
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	150	-	-	-	-	-	32,327	-	-	2,481	11	-	34,969
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	-	-	-	-	-	10,377	-	-	-	-	-	10,377
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja kamata													3,469
Ostala finansijska potraživanja													629
Ostala poslovna potraživanja													55
31. decembar 2015. godine	20,878	4,259	4,395	77,410	12,449	5,252	66,425	999	7,260	13,841	8,899	156,730	382,950
31. decembar 2014. godine	6,878	4,684	3,540	73,075	15,411	5,655	42,316	1,292	7,330	12,880	4,204	144,695	328,387

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.5. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	U hiljadama EUR			
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Nepokriveni akreditivi	Ukupno
31. decembar 2015. godine				
Do 1 godine	33,961	19,037	495	53,492
Od 1 do 5 godina	6,682	33,504	1,407	41,593
Preko 5 godina	2,258	1,455	-	3,713
	<u>42,901</u>	<u>53,995</u>	<u>1,902</u>	<u>98,798</u>

	U hiljadama EUR			
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Nepokriveni akreditivi	Ukupno
31. decembar 2014. godine				
Do 1 godine	9,094	24,947	1,350	35,391
Od 1 do 5 godina	5,518	11,274	270	17,062
	<u>30</u>	<u>1,422</u>	<u>815</u>	<u>2,267</u>
	<u>14,642</u>	<u>37,643</u>	<u>2,435</u>	<u>54,720</u>

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizik je rizik da će fer vrijednost ili očekivani budući gotovinski tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati, usljed promjena tržišnih varijabli kao što su kamatne stope i devizni kursevi. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa, promjene kursa valute i promjene cijena hartija od vrijednosti koji se mijenjaju u skladu sa tržišnim fluktuacijama. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2015. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	USD	GBP	CHF	Ostalo	Ukupno
Devizna sredstva	3,945	184	346	167	4,642
Obaveze u devizama	3,911	172	304	138	4,525
Neto otvorena pozicija:					
- 31. decembra 2015. godine	<u>34</u>	<u>12</u>	<u>42</u>	<u>29</u>	<u>117</u>
- 31. decembra 2014. godine	<u>(578)</u>	<u>16</u>	<u>86</u>	<u>32</u>	<u>(444)</u>
% osnovnog kapitala:					
- 31. decembra 2015. godine	<u>0,09%</u>	<u>0,03%</u>	<u>0,11%</u>	<u>0,08%</u>	<u>0,31%</u>
- 31. decembra 2014. godine	<u>-1,6%</u>	<u>0,05%</u>	<u>0,24 %</u>	<u>0,09%</u>	<u>-1,26%</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2015. godine:

	U hiljadama EUR		
	Kamatonos no	Nekamatonos no	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	5,361	53,939	59,300
Kredit i potraživanja od banaka	3,154	14,000	17,154
Kredit i potraživanja od klijenata	316,297	-	316,297
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	32,327	2,642	34,969
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca	10,377	-	10,377
Ukupna sredstva	367,516	70,581	438,097
OBAVEZE			
Depoziti klijenata	309,370	27,161	336,531
Pozajmljena sredstva od banaka (glavnica)	9,000	-	9,000
Pozajmljena sredstva od banaka (kamate)		15	15
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	35,754	-	35,754
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata (kamate)	-	53	53
Ukupno obaveze	354,124	27,229	381,353
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2015. godine	13,392	43,352	56,744
- 31. decembar 2014. godine	14,792	34,627	49,419

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine
4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
4.3. Tržišni rizik (nastavak)
4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2015. godine. Sredstva i obaveze su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospjeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji:

	U hiljadama EUR					
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
Osjetljiva aktiva						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	8,515	-	-	-	-	8,515
Kamatonosne hartije od vrijednosti	1,293	11,972	5,851	3,205	20,383	42,704
Kredit i potraživanja od klijenata	156,192	24,036	16,809	29,823	89,437	316,297
Ukupno	166,000	36,008	22,660	33,028	109,821	367,516
% od ukupne kamatonosne aktive	45,17%	9,80%	6,17%	8,99%	29,88%	100%
Osjetljiva pasiva						
Kamatonosni depoziti	171,151	14,577	43,390	63,187	17,065	309,370
Kamatonosne pozajmice	2	3,277	12,149	512	28,814	44,754
Ukupno	171,153	17,854	55,539	63,699	45,879	354,124
% od ukupne kamatonosnih obaveza	48,33%	5,04%	15,68%	17,99%	12,96%	100%
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:						
- 31. decembra 2015. godine	(5,153)	18,154	(32,879)	(30,671)	63,942	13,392
- 31. decembra 2014. godine	32,484	3,873	(37,168)	(36,599)	52,171	14,761
Kumulativni GAP:						
- 31. decembra 2015. godine	(5,153)	13,001	(19,878)	(50,549)	13,392	
- 31. decembra 2014. godine	32,484	36,357	(811)	(37,410)	14,761	

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima potpuno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka. Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)

Banka je izložena dnevnim zahtjevima za povlačenje sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstava sa tekućih računa i depozita. Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstva da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti.

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

U hiljadama EUR	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	59,300	-	-	-	-	-	59,300
Kreditni i potraživanja od Banaka	17,154	-	-	-	-	-	17,154
Kreditni i potraživanja od klijenata	17,602	18,284	23,587	44,972	136,895	71,462	312,802
HOV raspoložive za prodaju	-	2,888	5,851	3,205	20,383	2,642	34,969
HOV koje se drže do dospjeća	1,293	9,084	-	-	-	-	10,377
Ostala finansijska aktiva	1,822	2,294	-	-	-	-	4,116
Ukupno	97,171	32,550	23,587	48,177	157,278	74,104	436,076
Finansijske obaveze							
Depoziti klijenata	86,028	20,231	51,620	79,745	98,538	368	338,531
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata	70	549	1,435	2,213	19,314	21,241	44,822
Ostale finansijske obaveze	2,942	-	-	6	7	-	2,955
Ukupno	89,040	20,780	53,055	81,958	117,859	21,609	384,308
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2015. godine	8,130	11,769	(23,616)	(33,787)	39,419	52,494	54,410
- 31. decembra 2014. godine	32,595	(13,470)	(26,435)	(29,247)	33,905	52,384	49,732
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2015. godine	71,255	19,900	(3,718)	(37,503)	1,918	54,410	
- 31. decembra 2014. godine	32,595	19,567	(6,868)	(36,115)	(2,210)	49,732	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2015. godine	18,54%	5,18%	-0,97%	-9,76%	0,50%	14,16%	
- 31. decembra 2014. godine	9,90%	5,86%	-2,06%	-10,82%	-0,66%	15,04%	

Struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2015. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospjeća sredstava i obaveza po pojedinim gapovima, koje je u visini odstupanja u okviru interno propisanih limita. Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Na dan 31. decembra 2015. godine, depoziti po viđenju u gore navedenoj tabeli su prikazani na osnovu očekivanih dospjeća korišćenjem modela Societe Generale Grupe baziranom na istorijskim podacima Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.2. Ročnost finansijskih obaveza prema preostalom roku dospijeća

	U hiljadama EUR						
	Po viđenju	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2015. godine							
OBAVEZE							
Obaveze prema bankama i ostalim klijentima	-	70	549	3,649	19,314	21,240	44,822
Obaveze prema klijentima	49,636	3 4,967	20,231	131,365	98,538	369	335,106
Ostale obaveze	2,941	-	-	6	7	-	2,954
	<u>52,577</u>	<u>35,037</u>	<u>20,780</u>	<u>135,020</u>	<u>117,859</u>	<u>21,609</u>	<u>382,882</u>

	U hiljadama EUR						
	Po viđenju	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2014. godine							
OBAVEZE							
Obaveze prema bankama i ostalim klijentima	-	-	3,571	5,715	16,098	7,603	32,987
Obaveze prema klijentima	23,729	26,034	31,198	135,637	79,137	282	296,017
Ostale obaveze	3,051	-	-	-	12	-	3,063
	<u>26,780</u>	<u>26,034</u>	<u>34,769</u>	<u>141,352</u>	<u>95,247</u>	<u>7885</u>	<u>332,067</u>

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

	Knjigovodstvena vrijednost		U hiljadama EUR Fer vrijednost	
	2015.	2014.	2015.	2014.
Finansijska sredstva				
	17,154		17,154	
Kredit i potraživanja od banaka		6,703		6,703
Kredit i potraživanja od klijenata	300,771	274,707	300,771	274,707
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	34,969	22,449	34,969	22,449
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	10,377	8,373	10,377	8,373
Finansijske obaveze				
Depoziti klijenata	336,531	297,612	336,531	297,612
Pozajmljena sredstva od banaka	44,756	32,897	44,756	32,897
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	66	90	66	90
Ostale obaveze	2,954	3,063	2,954	3,063

Pravična vrijednost finansijskih instrumenata je iznos za koji sredstva mogu biti prodana, ili obaveze izmirene, između obaviještenih voljnih učesnika u toku trajanja nezavisne transakcije. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

Prilikom procjene pravične vrijednosti finansijskih instrumenata za koje se može utvrditi ovakva vrijednost primijenjeni su sljedeći metodi i pretpostavke:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine**4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)***a) Krediti i plasmani bankama*

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate.

Pravična vrijednost plasmana sa varijabilnom kamatnom stopom i prekonoćnih depozita je približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan izvještaja o finansijskoj poziciji.

b) Krediti i avansi klijentima

U cilju utvrđivanja pravične vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

Rukovodstvo Banke smatra da kamatne stope Banke ne odstupaju značajno od preovlađujućih tržišnih kamatnih stopa u bankarskom sektoru Crne Gore, te shodno tome pravična vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupa značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan izvještaja o finansijskom položaju. Po mišljenju rukovodstva, iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

c) Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Pravična vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju je zasnovana na tržišnim cijenama. Ukoliko informacije o tržišnim cijenama nisu raspoložive, koriste se tržišne cijene kotiranih hartija od vrijednosti sa sličnim karakteristikama.

d) Depoziti i obaveze po kreditima

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospijeća kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena pravična vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospijeća preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospijećem. Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

Za pravičnu vrijednost obaveza po kreditima sa varijabilnom kamatnom stopom pretpostavka je da aproksimira knjigovodstvenoj vrijednosti ovih obaveza na dan izvještavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

e) Hijerarhija fer vrijednosti

MSFI 7 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odlikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).
- Nivo 3 – Unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci).

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Banka, u svom vrednovanju, uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće.

31. decembar 2015. godine	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>Ukupno</u>
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju				
- investicione hartije od vrijednosti – kapital	2,619	23	-	2,642
- obveznice Ministarstva finansija Crne Gore	<u>32,327</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>32,327</u>
Ukupna sredstva	<u><u>34,946</u></u>	<u><u>23</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>34,969</u></u>

4.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl. list CG“, br. 60/08, 41/09 i 55/12). U skladu sa propisima, Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjeno za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke su:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 2) naplaćene emisije premije;
- 3) rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- 4) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- 5) neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- 6) iznos dobiti u tekućoj godini, ukoliko je skupština akcionara, donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.6. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala banke su:

- 1) gubitak iz prethodnih godina;
- 2) gubitak iz tekuće godine;
- 3) nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- 4) nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 5) nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- 6) pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- 7) iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital banke.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital banke su:

- 1) nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija;
- 2) naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- 3) iznos opštih rezervi, a najviše do 1.25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 4) subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 5) hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 6) revalorizacione rezerve za nepokretnosti u vlasništvu banke.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

- 1) stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- 2) potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki aktive sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u određene kategorije i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2015. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u statutarnim finansijskim iskazima iznosi 12.57% (2014. godine: 13.17%).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.7. Analize osjetljivosti

4.7.1. Analize osjetljivosti (devizni rizik)

Upravljanje izloženosti deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Ukupno	2015. Iznos u stranoj valuti	U hiljadama EUR	
			Promjena kursa	
			10%	-10%
Sredstva				
Kredit i potraživanja od banaka	17,154	4,642	464	(464)
Ukupno sredstva	<u>17,154</u>	<u>4,642</u>	<u>464</u>	<u>(464)</u>
Obaveze				
Depoziti klijenata	336,531	4,525	453	(453)
Ukupno obaveze	<u>336,531</u>	<u>4,525</u>	<u>453</u>	<u>(453)</u>
Neto izloženost deviznom riziku:				
- 31. decembar 2015. godine			<u>12</u>	<u>(12)</u>
- 31. decembar 2014. godine			<u>44</u>	<u>(44)</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.7. Analize osjetljivosti (nastavak)

4.7.1. Analize osjetljivosti (devizni rizik) (nastavak)

Na dan 31. decembra 2015. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 12 hiljada (31. decembar 2014. godine: dobit bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 44 hiljade). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

4.7.2. Analize osjetljivosti (rizik od promjene kamatnih stopa)

U toku procesa upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa, Banka vrši analizu osjetljivosti promjena potraživanja i obaveza sa varijabilnim kamatnim stopama. U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0.4% p.p. do -0.4% p.p.

	U hiljadama EUR		
	Neto efekat kao rezultat promjene kamatnih stopa		
	2015.	+0.4 b.p. EUR KS	-0.4 b.p. EUR KS
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	59,300	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	17,154	-	-
		1,203	(1,203)
Kredit i potraživanja od klijenata	300,771		
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	34,969	-	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	10,377	-	-
	422,571	1,203	(1,203)
Obaveze			
Depoziti klijenata	336,531	-	-
Pozajmljena sredstva od banaka	44,756	179	(179)
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	66	-	-
	381,353	179	(179)
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2015. godine		1,024	(1,024)

Pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, povećanjem, odnosno smanjenjem varijabilne kamatne stope za potraživanja i obaveze u EUR za 0.4 p.p. dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila, za iznos od EUR 1,024 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine
5. PRIHODI I RASHODI KAMATA
a) Prihodi od kamata

U hiljadama EUR	2015	2014
Depoziti kod:		
- inostranih banaka (napomena 14)	2	1
- Centralne banke (napomena 13)	-	1
	2	2
Kreditni (napomena 15):		
- državnim organizacijama	1,158	1,366
- Vladi Crne Gore	74	99
- preduzećima	7,918	8,727
- fizičkim licima	14,324	14,113
	23,474	24,305
Poslovi otkupa - faktoring	139	70
Hartije od vrijednosti:		
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelosti (napomena 17b)	54	123
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju (napomena 17a)	1124	938
	1178	1,061
<i>Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima (napomena 6c)</i>	(140)	(101)
<i>Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima - naplata vanbilansnih potraživanja</i>	14	-
	24,667	25,337

b) Rashodi kamata

U hiljadama EUR	2015	2014
Depoziti (napomena 21):		
- finansijskih institucija	220	395
- državnih organizacija	82	99
- preduzeća	1779	2,705
- fizičkih lica	2,393	3,059
	4,474	6,258
Kreditni i ostale pozajmice (napomena 22)	1,059	1,612
	5,533	7,870

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA

a) Troškovi obezvrjeđenja

U hiljadama EUR	2015	2014
Neto povećanje rezervisanja po osnovu:		
- kredita	4,622	3,209
- kredita – naplata vanbilansnih potraživanja	(481)	-
- naknada	5	(3)
- operativnog rizika	2	(34)
- ostalo	118	118
	4,265	3,290

b) Troškovi rezervisanja

U hiljadama EUR	2015	2014
Neto povećanje rezervisanja po osnovu:		
- vanbilansnih stavki	198	220
- ostalo	(63)	-
	134	220

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA (nastavak)

c) Promjene na računima ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja i rezervisanja

2015. godina

U hiljadama EUR	Kreditni (napomena 15)	Kamate (napomena 5a, 15)	Naknade	Rezerve za operativni rizik (napomena 23)	Ostalo	Rezervisanja na vanbilansne izloženosti (napomena 23)	Ostali troškovi rezervisanja (napomena 23)	Ukupno
Stanje na početku godine	13,907	171	2	619	212	519	297	15,727
Ispravke vrijednosti u toku godine, neto	4,622	140	5	2	118	198	-63	5,022
Ostale promjene	-	-	-	-	(27)	-	-	(27)
Prenos na vanbilans	(1,366)	(125)	-	-	(43)	-	-	(1,534)
Stanje na kraju godine	17,163	186	7	621	260	717	234	19,187

2014. godina

U hiljadama EUR	Kreditni (napomena 15)	Kamate (napomena 5a, 15)	Naknade	Rezerve za operativni rizik (napomena 23)	Ostalo	Rezervisanja na vanbilansne izloženosti (napomena 23)	Ostali troškovi rezervisanja (napomena 23)	Ukupno
Stanje na početku godine	11,059	255	5	653	139	299	297	12,707
Ispravke vrijednosti u toku godine, neto	3,209	101	(3)	(34)	118	220	-	3,611
Prenos na vanbilans	(361)	(185)	-	-	(45)	-	-	(591)
Stanje na kraju godine	13,907	171	2	619	212	519	297	15,727

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

a) Prihodi od naknada i provizija

U hiljadama EUR	2015	2014
Naknade po kreditima	1,237	1,159
Naknade po vanbilansnim poslovima	854	925
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking	1,681	1,641
Naknade za usluge plaćanja prema inostranstvu	627	656
Naknade po poslovima sa kreditnim karticama	1,975	1,588
Naknada za platne spiskove	271	241
Ostale naknade i provizije	820	721
	7,465	6,931

b) Rashodi od naknada i provizija

U hiljadama EUR	2015	2014
Naknade Centralnoj banci	339	321
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	87	83
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	1,510	1,325
Naknade po primljenim kreditima i garancijama	555	586
Naknade za Visa i Master kartice	673	511
Naknade za elektronsko bankarstvo	173	196
Ostale naknade i provizije	37	42
	3,374	3,064

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

U hiljadama EUR	2015	2014
Neto zarade	3,510	3,415
Porezi, prirezi i doprinosi iz i na zarade	2,798	2,887
Ostale neto naknade zaposlenima	218	208
Otpremnine i jubilarne nagrade	233	255
Naknade članovima Odbora direktora	89	79
Neto trošak prevoza	78	76
Putni troškovi i dnevnice	46	45
Obuka zaposlenih	39	67
Troškovi rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	26	46
Ostali troškovi	192	178
	7,229	7,256

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

U hiljadama EUR	2015	2014
Održavanje kompjutera i opreme	590	545
Ostale stručne naknade	478	456
Reklamiranje i marketing	375	377
Troškovi zakupa	378	362
Razni troškovi	537	360
Revizija	256	260
Troškovi obezbjeđenja	176	170
Troškovi transporta novca	119	162
Troškovi komunikacionih mreža	171	161
Troškovi električne energije i goriva	145	144
Troškovi advokatskih usluga	135	118
Osiguranje	98	111
Čišćenje	72	77
Telefon	66	69
Obrada podataka	63	56
Porezi vezani za poslovni prostor	38	54
Kancelarijski materijal	61	54
Poštarina	35	34
Komunalne usluge	27	26
Konsultantske usluge	23	17
Troškovi održavanja vozila	12	12
Troškovi reprezentacije	14	8
Sudski troškovi	3	2
	3,872	3,635

Ostale stručne naknade se u najvećem dijelu odnose na troškove tehničke podrške, IT i ostalih usluga matične banke, tj. Societe Generale Grupe (2015: EUR 342 hiljada; 2014: EUR 335 hiljade). Razni troškovi se odnose na troškove platnih kartica (2015: EUR 330 hiljada, 2014: EUR 208 hiljada), troškove članarina (2015: EUR 21 hiljadu, 2014: EUR 31 hiljadu), troškove operativnih gubitaka (2015: EUR 58 hiljada, 2014: EUR 66 hiljadu) i ostale troškove.

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

U hiljadama EUR	2015	2014
Nekretnine i oprema (napomena 18)	942	910
Nematerijalnih ulaganja (napomena 19)	168	167
	1,111	1,077

11. OSTALI PRIHODI I RASHODI

U hiljadama EUR	2015	2014
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	44	206
Prihodi od transporta i deponovanja gotovog novca	72	87
Ostali prihodi	13	287
	129	580

U hiljadama EUR	2015	2014
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	156	387
Troškovi po osnovu prodaje i otpisa osnovnih sredstava	14	2
Ostalo	38	27
	208	416

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

12. POREZ NA DOBIT

a) Komponente poreza na dobit

U hiljadama EUR	2015	2014
Obračunati tekući porez	636	603
Umanjenje poreza na dobit za prethodnu. godinu po rješenju Poreske Uprave (6%)	(36)	(30)
Obračunati odloženi porez	16	13
	616	586

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

U hiljadama EUR	2015	2014
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	6,926	6,300
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 9%	623	567
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	13	36
Odloženi porez priznat u bilansu uspjeha	16	13
Korekcija poreza na dobit za prethodnu godinu - umanjeње 6%	(36)	(30)
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	616	586
<i>Efektivna poreska stopa</i>	8.89%	9.31%

Umanjenje poreza na dobit za 2014. godinu je priznato na osnovu rješenja Poreske Uprave izdatog zbog jednokratne uplate poreza na dobit. Poreska stopa korišćena za 2015. i 2014. godinu iznosi 9% i primjenjuje se na oporezivu dobit pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa važećim Zakonom o porezu na dobit.

c) Odložena poreska sredstva

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Odložena poreska obaveza kao rezultat knjiženih nerealizovanih gubitaka po osnovu hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju i rezervisanja u skladu sa MRS 19	19	0
	19	0

d) Odložene poreske obaveze

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Odložena poreska obaveza kao rezultat knjiženih nerealizovanih dobitaka po osnovu hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	70	53
Odložena poreska pasiva MRS 19	-	7
Privremene razlike između knjigovodstvene i poreske osnovice za nekretnine i opremu	74	58
	144	118

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	7,367	8,961
- u stranoj valuti	986	581
Žiro račun	29,504	25,711
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	21,443	19,804
Ostalo	-	1
	59,300	55,058

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG” 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14 i 7/15) (u daljem tekstu: Odluka), koja propisuje da banke izdvajaju obaveznu rezervu primjenom stope od:

- 9.5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana i
- 8.5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, odnosno 365 dana, a koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine primjenjuje se stopa od 9.5%.

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom propisanih stopa na prosječan iznos depozita u toku prethodnog nedjeljnog perioda, dva dana prije isteka perioda održavanja.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. U skladu sa Odlukom, a do 31.12.2015. godine, na 15% sredstava obavezne Centralna banka plaća banci mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.. Banka može dio obavezne rezerve držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora i to: do 25% u obliku zapisa bilo koje ročnosti, nakon čega može još do 10% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku zapisa ročnosti do 182 dana. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Korespodentni računi kod inostranih banaka	14,000	4,170
Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu	3,154	2,533
	17,154	6,703

Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka ima otvorene račune kod sljedećih inostranih banaka: Societe Generale Bank Paris, Societe Generale New York, Credit Suisse AG Bank Zurich, Commerzbank AG Frankfurt, Mizuho Bank LTD Tokyo, Societe Generale Srbija AD Beograd, Komerčni banke.

Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine iznose EUR 3,154 hiljade i odnose se na depozite oročene kod Societe Generale New York na period od četiri dana uz godišnju kamatnu stopu od 0.05%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine
15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Dospjeli krediti:		
- opštine (javne organizacije)	7	246
- privredna društva u privatnom vlasništvu	8,103	7,471
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	395	306
- fizička lica	3,168	3,173
- ostalo	10	12
Kratkoročni krediti:		
- opštine (javne organizacije)	17	6
- privredna društva u privatnom vlasništvu	39,782	42,433
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	544	495
- fizička lica	2,418	2,375
- ostalo	36	25
Dugoročni krediti:		
- Vlada	7,817	11,857
- opštine (javne organizacije)	19,971	2,836
- privredna društva u privatnom vlasništvu	74,311	67,865
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	4,219	5,804
- fizička lica	151,403	139,484
- ostalo	148	47
	312,349	284,435
Kamatna potraživanja:		
- krediti	517	633
Vremenska razgraničenja:		
- kamata po kreditima	2,893	2,159
- kamata po lizingu	2	3
- naknade	(1,646)	(1,499)
- faktoring	57	54
Pale garancije	-	-
Faktoring	3,948	3,000
	5,771	4,350
Ukupno	318,120	288,785
Minus:		
Ispravka vrijednosti kredita (napomena 6c)	(17,163)	(13,907)
Ispravka vrijednosti kamata (napomena 6c)	(186)	(171)
	(17,349)	(14,078)
Ukupno krediti i potraživanja od klijenata	300,771	274,707

Kratkoročni krediti privrednim društvima se najvećim dijelom odobravaju za obrtna sredstva sa rokom od mesec dana do 12 mjeseci, dok su dugoročni krediti odobreni na period od 12 do 180 mjeseci i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, rudarstva i energetike, i građevinarstva. Kratkoročni i dugoročni krediti privrednim društvima se najčešće odobravaju uz nominalnu kamatnu stopu u visini od 11% do 12% godišnje.

Kreditni stanovištva obuhvataju gotovinske kredite, kredite za stambenu izgradnju, adaptaciju stambenog i poslovnog prostora, te finansiranje kupovine potrošnih dobara odobrene na period od 12 do 300 mjeseci uz kamatnu stopu na godišnjem nivou, u rasponu od 6.02% do 13.5%.

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju obuhvata najvećim djelom komitente sa sjedištem na području Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine
15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Koncentracija po djelatnostima ukupno bruto plasiranih kredita komitentima od strane Banke je sljedeća:

U hiljadama EUR	31. decembar 2015	31. decembar 2014
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	7,260	7,330
Rudarstvo	5,252	5,655
Prerađivačka industrija	11,360	10,580
Snadbijevanje vodom	261	490
Građevinarstvo	12,449	15,411
Trgovina	76,911	73,075
Saobraćaj i skladištenje	3,532	2,519
Usluge pružanja smještaja i ishrane	4,006	3,121
Informisanje i komunikacija	1,681	2,165
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3,574	5
Trgovina nekretninama	999	1,292
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	3,270	2,623
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	924	890
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	22,797	13,081
Obrazovanje	110	122
Zdravstvo i socijalna zaštita	661	822
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	178	140
Ostale uslužne djelatnosti	394	419
Stanovništvo	156,730	144,695
	312,349	284,435

16. SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI

Sredstva namijenjena prodaji sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine, u iznosu od EUR 474 hiljade (2014: EUR 300 hiljada) odnose se na dio sredstava stečenih po osnovu naplate potraživanja koje banka ima u svom vlasništvu u periodu kraćem od 12 mjeseci. Sredstva sa stanjem na datum izvještavanja odnose se na nepokretnosti koje je Banka stekla po osnovu naplate potraživanja od sedam pravnih i dva fizička lica. Stečena sredstva evidentiraju se po nižoj od ukupne vrijednosti potraživanja i procijenjene vrijednosti sredstva. Sredstva koja su iskazana u okviru sredstava namijenjena prodaji na dan 31. decembra 2014. godine, prodana su tokom 2015. godine ili prenijeta na poziciju stečene aktive u okviru ostale aktive.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

17. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

a) Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
<i>Banke i finansijske organizacije:</i>		
- JUBMES banka AD, Beograd, Republika Srbija	3	3
- Beogradska berza AD, Beograd, Republika Srbija	6	6
- Lovćen osiguranje AD, Podgorica	7	28
- CG Broker AD, Podgorica (učešće Banke 11.57%)	128	128
	144	165
<i>Druga pravna lica:</i>		
	2,481	
- Plantaže AD, Podgorica (učešće Banke 9.23%)		2,299
- Centralna depozitarna agencija AD, Podgorica	10	5
- Tržište novca AD, Beograd, Republika Srbija	5	5
- Montenegro Airlines AD, Podgorica	2	3
	2,498	2,312
- Obveznice Ministarstva finansija Crne Gore	32,327	19,972
	34,969	22,449

Obveznice Ministarstva finansija Crne Gore u iznosu od EUR 32,327 hiljada obuvataju hartije od vrijednosti sa rokom dospeljeća od 5 godina koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore u septembru 2012. godine i martu 2014. godine, sa nominalnim vrijednostima EUR 1,321 hiljada i EUR 12,953 hiljada i sa godišnjom kamatnom stopom (kuponom) od 7% i 5%, respektivno, kao i hartije od vrijednosti sa rokom dospeljeća od 5 godina koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore na međunarodnom tržištu u aprilu 2011. godine, maju 2014. godine kao i martu 2015. godine, sa nominalnim vrijednostima EUR 5,300 hiljada, EUR 5,000 hiljada i EUR 7,000 hiljada i sa godišnjom kamatnom stopom od 7,25%, 5,38% i 3,88%, respektivno.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

17. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI (nastavak)

b) Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea

Na dan 31. decembra 2015. godine stanje hartija od vrijednosti koje se drže do dospijea iznosi EUR 10,377 hiljada (2014. godine: EUR 8,373 hiljadu) i odnosi se na kupovinu državnih zapisa sa rokom dospijea od 182 dana, koje je emitovale Ministarstvo finansija Crne Gore. Stanje se sastoji iz državnih zapisa kupljenih na aukcijama u periodu od jula do septembra 2015, sa stopama prinosa od 0.35% do 0.60%.

Neamortizovani diskont po osnovu državnih zapisa na kraju godine je EUR 6 hiljada. Dio zapisa je finansiran iz sredstava obavezne rezerve koja Banka drži kod Centralne Banke Crne Gore. U skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne Banke Crne Gore („Sl. list CG“ 35/11 od 27. jula 2011. godine i dopunama Odluke, „Sl. list CG“ 22/12, i 61/12, 57/13, 52/14 i 7/15), Banka može do 25% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku zapisa bilo koje ročnosti, nakon čega može još do 10% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku zapisa ročnosti do 182 dana

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2015. godinu i 2014. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	Građevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje, 1. januar 2014. godine	11,938	5,586	17,524
Povećanja	43	237	280
Otuđenja i rashodovanja	(262)	(30)	(292)
Stanje, 31. decembar 2014. godine	11,719	5,793	17,512
Povećanja	163	445	608
Otuđenja i rashodovanja	(63)	(257)	(320)
Stanje, 31. decembar 2015. godine	11,819	5,981	17,800
Ispravka vrijednosti			
Stanje, 1. januar 2014. godine	1,409	3,973	5,382
Amortizacija (napomena 10)	441	469	910
Otuđenja i rashodovanja	(103)	(23)	(126)
Stanje, 31. decembra 2014.	1,747	4,419	6,166
Amortizacija (napomena 10)	444	498	942
Otuđenja i rashodovanja	(49)	(256)	(305)
Stanje, 31. decembar 2015. godine	2,142	4,661	6,803
Sadašnja vrijednost:			
- 31. decembra 2015. godine	9,677	1,320	10,997
- 31. decembra 2014. godine	9,972	1,374	11,346

Na dan 31. decembra 2015. godine Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

19. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2015. godine i 2014. godine:

U hiljadama EUR	2015.	2014.
Nabavna vrijednost		
Stanje, 1. januar	1,071	989
Povećanja	135	82
Otpis		-
Stanje, 31. decembra	1,206	1,071
Ispravka vrijednosti		
Stanje, 1. januar	851	684
Amortizacija (napomena 10)	168	167
Otpis	-	-
	1,019	851
Neotpisana vrijednost na dan	187	220

20. OSTALA POSLOVNA POTRAŽIVANJA

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	1,111	1,112
Ostala poslovna potraživanja	55	55
Unaprijed plaćeni troškovi	309	125
	1,475	1,292
<i>Ispravka vrijednosti ostale aktive</i>	(60)	(21)
	1,415	1,271

Sredstva stečena naplatom u iznosu od EUR 1,111 hiljade na dan 31. decembra 2015. godine (31. decembra 2014: EUR 1,112 hiljada) se odnosi na sredstva stečena na osnovu aktiviranja sredstava obezbjeđenja kredita, a koja su u vlasništvu banke u periodu dužem od 12 mjeseci. Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja se evidentiraju po nižoj od ukupne vrednosti potraživanja i procijenjene vrijednosti sredstva.

Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG” br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13, 51/13 i 16/15), propisano je da iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi 50% sopstvenih sredstava banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava banke.. „Za nepokretnost koju je stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, banka je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti minimalno u sljedećim procentima:

- 1) 0%, ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 2) 30%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 3) 50%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 4) 75%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.“

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine
21. DEPOZITI KLIJENATA

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Depoziti po viđenju:		
- Vlada Crne Gore	7,639	7,427
- finansijske institucije	198	317
- privredna društva u privatnom vlasništvu	83,785	50,643
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	1,044	5,137
- opštine (javne organizacije)	11,993	6,125
- fondovi	43	197
- fizička lica	52,810	43,568
- neprofitne organizacije	5,210	3,683
- ambasade	489	434
- ostali	31	56
	163,242	117,587
Sredstva na escrow računu	101	134
Kratkoročni depoziti:		
- finansijske institucije	1,786	2,358
- privredna društva u privatnom vlasništvu	29,091	41,410
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	33,788	35,323
- opštine (javne organizacije)	0	500
- Vlada Crne Gore	550	-
- fondovi	0	-
- fizička lica	68,243	66,401
- neprofitne organizacije	287	46
	133,745	146,038
Dugoročni depoziti:		
- finansijske institucije	1,386	5,692
- fizička lica	13,597	12,262
- privredna društva u privatnom vlasništvu	2,632	5,555
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	20,000	8,303
- neprofitne organizacije	402	446
	38,017	32,258
	335,105	296,017
<i>Obaveze za kamate i ostala pasiva</i>		
Fakturisana kamata: depoziti	1,100	1,259
Vremenska razgraničenja: depoziti	325	336
	1,425	1,595
	336,531	297,612

Na depozite po viđenju fizičkih lica, privrednih društava, javnih i drugih organizacija se obračunava kamata od 0.1% do 0.7% na godišnjem nivou. Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0.1 % do 4.50%. godišnje.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti pravnih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0.4% do 3.4% godišnje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

22. POZAJMLJENA SREDSTVA OD BANAKA I OSTALIH KLIJENATA

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
<i>Obaveze prema povezanim licima:</i>		
Societe Generale, Pariz, Francuska	9,015	8,000
<i>Obaveze prema inostranim kreditorima:</i>		
Evropska banka za obnovu i razvoj („EBRD“)	17,242	22,545
Evropska investiciona banka („EIB“)	11,563	2,504
Banka Savjeta Evrope („CEB“)	2,003	-
Evropski fond za Jugoistočnu Evropu („EFSE“)	5,007	-
	44,830	33,049
Obaveze prema Investiciono-razvojnog fondu	66	90
Vremenska razgraničenja naknada po kreditima EBRD	(74)	(152)
	44,822	32,987

Na dan 31. decembra 2015. godine, obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama u iznosu od EUR 44,756 hiljade uključuju primljene kredite od matične banke u iznosu od EUR 9,000 hiljada na period do osam godina, uz kamatnu stopu koja se kretala od 4.8% do 5.51% godišnje.

Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka ima obaveze prema Evropskoj banci za obnovu i razvoj po osnovu tri dugoročna kredita u ukupnom iznosu od EUR 17,242 hiljada koji su namijenjeni za finansiranje podsticanja razvoja malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori i odobravanju stambenih kredita za fizička lica. Krediti su odobreni na period do 7 godina i anuitetni način otplate, sa godišnjom kamatnom stopom od 2.65% - 3% + 6M EURIBOR za kredite sa ugovorenom varijabilnom stopom i sa godišnjom kamatnom stopom od 3.03% - 3.06% za kredit sa ugovorenom fiksnom kamatnom stopom. U skladu sa uslovima ugovora, Evropska banka za obnovu i razvoj zahtijeva od Banke koeficijent solventnosti banke 1% iznad propisanog nivoa i usklađenost sa zahtjevima Centralne banke Crne Gore u pogledu ostalih finansijskih pokazatelja. Na dan 31. decembra 2015. godine finansijski pokazatelji Banke su usaglašeni sa uslovima ugovora po navedenom osnovu.

Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka ima obaveze prema Evropskoj investicionoj banci po osnovu dugoročnih kredita u iznosu od EUR 11,563 hiljada koji su namijenjeni za finansiranje podsticanja razvoja malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori. Krediti su odobreni na period od 7 godina, sa godišnjom kamatnom stopom od 0.565% do 0.812%.

Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka ima obaveze prema Banci Savjeta Evrope po osnovu dugoročnog kredita u iznosu od EUR 2,003 hiljada koji je namijenjen za finansiranje podsticanja razvoja malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori. Kredit je odobren na period od 7 godina, sa godišnjom kamatnom stopom od 0.550%.

Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka ima obaveze prema Evropskom fondu za Jugoistočnu Evropu po osnovu dugoročnog kredita u iznosu od EUR 5,007 hiljada koji je namijenjen odobravanju stambenih kredita za fizička lica. Kredit je odobren na period od 10 godina, sa godišnjom kamatnom stopom od 2.900%.

Dospijeće obaveza po uzetim kreditima i pozajmicama od stranih kreditora prikazano je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
do 1 godine	4,317	9,403
od 1 do 2 godine	8,061	4,179
od 2 do 3 godine	4,689	7,403
od 3 do 4 godine	3,261	2,974
od 4 do 5 godina	3,261	1,545
od 5 do 6 godina	2,716	1,545
od 6 do 7 godina	15,760	6,000
od 7 do 8 godina	1,589	-
od 8 do 9 godina	588	-
od 9 do 10 godina	588	-
	44,830	33,049

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

23. REZERVE

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu:		
- vanbilansnih izloženosti	717	519
- operativnog rizika	621	619
- prihodovanja starih salda	234	297
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	676	567
Ostalo	-	1
	2,248	2,003

Rezervisanja za operativni rizik sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine u iznosu od EUR 621 hiljada najvećim dijelom se odnose na rezervisanja po osnovu sudskih sporova koji se vode protiv Banke u iznosu od EUR 487 hiljada.

Rezervisanja za naknade zaposlenima u iznosu EUR 676 hiljadu sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine predstavljaju sadašnju vrijednost očekivanih budućih isplata zaposlenima po osnovu otpremnina za odlazak u penziju i jubilarnih nagrada nakon ispunjavanja uslova, i utvrđene su od strane ovlaštenog aktuara korišćenjem metode kreditiranja projektovane jedinice.

Pretpostavke koje su korišćene u svrhu procjene sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata otpremnina za odlazak u penziju i jubilarnih nagrada prikazane su u pregledu koji slijedi:

	Procjena na dan	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
	%	%
Diskontna stopa – za otpremnine zaposlenih	1,80	3,00
Diskontna stopa – za jubilarne nagrade zaposlenih	2,00	2,00
Kretanje radne snage	1	1
Stopa inflacije	1,90	1,90
Očekivana stopa rasta zarada	-	-

Kretanje na rezervisanjima za naknade zaposlenima prikazano je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	2015.	2014.
Stanje na početku godine	567	521
Rezervisanja u toku godine	25	46
Aktuarski dobiti prenijeti na kapital	84	-
Stanje na dan 31. decembra	676	567

24. OSTALE OBAVEZE

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Obaveze po komisionim poslovima	147	194
Primljeni avansi	194	336
Obaveze za ostale poreze	27	26
Obaveze po osnovu isplate dividendi	6	-
Obaveze po osnovu bonusa	548	507
Obaveze prema dobavljačima	643	620
Ukalkulisane obaveze	301	300
Obaveze po osnovu faktoringa	314	316
Ostale obaveze-prolazni računi	(6)	43
	2,174	2,342

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

25. KAPITAL

Kapital Banke na dan 31. decembar 2015. godine obuhvata akcijski kapital, neraspoređenu dobit, dobit tekuće godine i ostale rezerve.

Struktura kapitala Banke prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Akcijski kapital	24,731	24,731
Neraspoređena dobit	13,688	10,222
Ostale rezerve :		
- Rezerve po osnovu fer vrijednosti	675	665
- Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu	3,227	2.146
- Ostale rezerve	905	1.658
Dobit tekuće godine	6,310	5,714
	49,536	45,136

25.1. Akcijski kapital

Na dan 31. decembra 2015. godine akcijski kapital Banke čini 96,736 običnih akcija (31. decembra 2014: godine 96,736 obične akcije), pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 255.65.

Zakon o bankama („Sl. list CG“ br. 17/08, 44/10 i 40/11) je definisao minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5 miliona EUR. Na dan 31. decembra 2015. godine novčani kapital Banke je usaglašen sa propisanim minimumom.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2015. godine i 2014. godine je sljedeća:

Naziv akcionara	2015			2014		
	Broj akcija	U hiljadama EUR	% učešća	Broj akcija	U hiljadama EUR	% učešća
Societe Generale, Pariz, Francuska	87,602	22,395	90.55%	87,602	22,395	90.56%
BADER LARS ERNEST, Sent Kits- Nevis	3,916	1,001	4.04%	3,916	1,001	4.04%
Plantaže A.D., Podgorica	2,824	722	2.92%	2,824	722	2.92%
CK- ZBIRNI KASTODNI RAČUN 5 Elektroprivreda Crne Gore A.D.	223	57	0.23%	223	57	0.23%
Nikšić	192	49	0,20%	192	49	0,20%
Ostali	1,979	507	2,05%	1,979	507	2,05%
	96,736	24,731	100.00%	96,736	24,731	100.00%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

26. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10, 40/11) i propisima Centralne banke Crne Gore.

	Ostvareni pokazatelji poslovanja
Osnovni kapital (minimalni iznos 5 miliona EUR)	24,731
Sopstvena sredstva banke (minimalni iznos 5 miliona EUR)	37,886
Ponderisana bilansna aktiva	216,396
Ponderisane vanbilansne stavke	48,281
Koeficijent solventnosti (minimalni iznos 10%)	12,57%
Dnevni koeficijent likvidnosti na 31. decembra 2015. godine (minimalni koeficijent 0,9)	1,38
Dekadni koeficijent likvidnosti za dekadu koja se završava na 31. decembra 2014. godine (minimalni koeficijent 1)	1,40
Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (limit 25% sopstvenih sredstava banke)	18.41%
Zbir velikih izloženosti (limit 800% sopstvenih sredstava banke)	172.31%
Ukupna izloženost prema licima povezanim s bankom (limit 200% sopstvenih sredstava banke)	18.65%
Ukupna izloženost prema zaposlenom u banci (limit 1% sopstvenih sredstava banke)	0.29%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

27. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Neopozive obaveze za davanje kredita	42,901	14,642
Neopozivi dok. akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	1,902	2,435
Izdane garancije		
- Izdate plative garancije	39,037	29,021
- Izdate činidbene garancije	7,096	3,130
- Ostale vrste garancija	7,862	5,492
Izdane mjenice i dati avali	120	120
Kolateral po osnovu potraživanja	2,134,387	1,875,125
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	18,639	11,898
Ukupno	2,251,943	1,941,863
Memorandum		
- Evidentna kamata	1,446	1,575
Ukupno	2,253,388	1,943,438

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12 i 57/13) potraživanja se iz bilansa banke prenose u internu evidenciju ako banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

1) za neobezbijeđeno potraživanje:

- kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili
- ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;

2) za obezbijeđeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

U skladu sa važećom regulativom Banka je navedena potraživanja isknjižila iz bilansne evidencije i dalje ih vodi u internoj evidenciji do momenta njihove naplate ili definitivnog otpisa.

Iznosi glavnice i kamate u internoj evidenciji su prikazani kako slijedi:

U hiljadama EUR	2015.	2014.
Glavnica	5,639	4,675
Kamata	6,089	4,638
Stanje na dan 31. decembra	11,728	9,313

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Lica povezana sa Bankom su matična Banka kao i članice Societe Generale Grupe, akcionari Banke, predstavnici rukovodstva i zaposleni Banke.

U hiljadama EUR

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
<u>Potraživanja</u>		
<i>Korespondentni računi kod inostranih banaka:</i>		
- Societe Generale Paris	8,626	3,430
- Societe Generale New York	92	82
- Societe Generale Srbija	2	2
- Komerčni banka	325	-
	9,045	3,514
<i>Oročeni depoziti kod povezanih pravnih lica:</i>		
- Societe Generale New York	3,154	2,533
<i>Kredit:</i>		
- Plantaže AD, Podgorica	6,980	6,588
- Milšped d.o.o., Podgorica	-	-
- Gorčin d.o.o.	8	16
- Cavic d.o.o.	13	12
- MS Global d.o.o.	10	10
	7,011	6,626
<i>Ulaganja u kapital drugih pravnih lica:</i>		
- Plantaže AD, Podgorica	2,481	2,299
- Lovćen osiguranje, Podgorica	7	28
	2,488	2,327
<i>Ostala potraživanja:</i>		
- Societe Generale Paris	30	-
- Societe Generale Srbija	-	10
Ukupno potraživanja	21,728	15,010
<u>Obaveze</u>		
<i>Depoziti:</i>		
- Građevinar d.o.o.	300	300
- Lovćen osiguranje, Podgorica	800	800
	1,100	1,100
<i>Obaveze po kreditima:</i>		
- Societe Generale Paris	9,000	8,000
<i>Obaveze za kamatu:</i>		
- Societe Generale Paris	15	-
<i>Ostale obaveze:</i>		
- Societe Generale Paris	630	567
- Societe Generale Banka Srbija	9	2
	639	569
Ukupno obaveze	10,754	9,669
Obaveze, neto	10,974	5,341

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Kreditni zaposlenima na dan 31. decembra 2015. godine iznose EUR 4,991 hiljade (31. decembra 2014. godine: EUR 4,734 hiljade) i najvećim dijelom se odnose na odobrene dugoročne kredite sa kamatnim stopama u rasponu od 3.5% + 6M Euribor do 7.02% + 6M Euribor na godišnjem nivou.

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Vanbilansne pozicije		
<i>Date garancije:</i>		
- Plantaža AD Podgorica	50	100
- Milšped d.o.o., Podgorica	-	530
- Societe Generale Srbija	3,267	-
- Societe Generale Bank and Trust S.A. Luxembourg	1,300	-
- Splitska banka	835	-
	5,452	630
<i>Primljene garancije:</i>		
- Societe Generale Paris	1,396	1,396
- Banka Societe Generale Albania	-	300
- Komerčni banka	250	100
	1,646	1,796
Prihodi i rashodi nastali iz transakcija sa povezanim pravnim licima u toku 2015. godine i 2014. godine su sljedeći:		
U hiljadama EUR	2015.	2014.
Prihodi		
<i>Prihodi od kamata:</i>		
- Plantaža AD, Podgorica	325	387
- Milšped d.o.o., Podgorica	-	5
- Gorčin d.o.o	1	2
- Cavnica d.o.o	1	1
- MS Global d.o.o	1	1
- Societe Generale New York	2	1
	330	397
<i>Prihodi od naknada:</i>		
- Plantaža AD, Podgorica	16	13
- Milšped d.o.o., Podgorica	-	7
- Societe Generale Paris	30	1
- Societe Generale Srbija	6	5
	52	26
Ukupno prihodi	382	423
Rashodi		
<i>Rashodi od kamata i naknada:</i>		
- Građevinar d.o.o.	-	23
- Societe Generale Paris	976	1,493
- Societe Generale New York	3	4
- Komerčni banka	2	-
	981	1,520
<i>Opšti troškovi:</i>		
- Societe Generale Paris	384	368
- S2GiM, Švajcarska	33	47
- Societe Generale Banka Srbija	40	27
	457	442
Ukupno rashodi	1,438	1,962
Neto rashodi	(1,056)	(1,539)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Naknade top menadžmentu i odboru direktora po osnovu bruto zarada i naknada u 2015. godini iznose EUR 399 hiljada (2014: EUR 496 hiljada), od čega bonusi dodijeljeni članovima top menadžmenta u 2015. godini iznose EUR 68 hiljada (2014: EUR 60 hiljada).

29. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembar 2015. godine protiv Banke se vodi više sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica. Po procjeni sektora za pravne poslove Banke, ukupna vrijednost sporova protiv Banke na dan 31. decembra 2015. godine iznosi EUR 2,350 hiljada. Najznačajniji spor koji se vodi protiv Banke odnosi se na tužbeni zahtjev u iznosu EUR 2,020 hiljada i prema procjeni pravnih zastupnika Banke u ovom sporu, ishod se ne može sa sigurnošću predvidjeti. Banka je za navedeni sudski spor izvršila rezervisanje u nivou očekivanog odliva u iznosu od EUR 443 hiljade. Dana 16. decembra 2014. godine Privredni sud je donio presudu kojom je tužbeni zahtjev tužioca usvojen za iznos od ukupno EUR 300 hiljada. Međutim, Apelacioni sud, kao drugostepeni, je dana 4. juna 2015. godine donio rješenje kojim se ukida prethodno pomenuta odluka Privrednog suda i predmet vraća istom na ponovno odlučivanje, tako da je postupak počeo ponovo pred Privrednim sudom kao prvostepenim organom nadležnim za odlučivanje.

Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka ima rezervacije za potencijalne gubitke po osnovu svih sudskih sporova u iznosu od EUR 502 hiljade.

Pored navedenog, Banka vodi i više postupaka protiv pravnih i fizičkih lica radi naplate potraživanja u ukupnom iznosu od EUR 23,283 hiljada.

30. OPERATIVNI LIZING

Ugovori o operativnom lizingu, sa ugovorenim periodom zakupa, odnose se na uzimanje u zakup poslovnih i stambenih prostora. Banka nema opciju da poslovni prostor uzet u zakup kupi po isteku perioda zakupa.

U toku 2015. godine, trošak zakupa je iznosio EUR 377 hiljade (2014. godina: EUR 362 hiljada).

Zakupi poslovnih i stambenih prostora predstavljaju preuzete obaveze u prosjeku za period od 1 do 5 i više godina.

Buduća minimalna plaćanja po ugovorima o operativnom lizingu poslovnih i stambenih prostora do datuma bilansa stanja koje nisu iskazane u finansijskim izvještajima su sljedeće:

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
do 1 godine	333	314
od 1 do 2 godine	229	231
od 2 do 3 godine	197	90
od 3 do 4 godine	183	40
od 4 do 5 godine	152	11
5 i više godina	84	-
	1,094	686

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

31. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem godišnje neto dobiti koja pripada vlasnicima običnih akcija sa ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija koje su bile u opticaju tokom perioda. Banka je registrovana kao akcionarsko društvo čiji se akcijski kapital sastoji od 96,736 običnih akcija. Zarada po akciji na dan 31. decembra 2015. godine iznosila je EUR 65.23 (31. decembra 2014. godine: EUR 59.07).

32. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2015. i 2014. godine bili su:

	<u>31. decembar 2015.</u>	<u>31. decembar 2014.</u>
USD	0.9152	0.8224
CHF	0.9247	0.8314
GBP	1.3550	1.2783

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Nije bilo usklađujućih događaja nakon datuma izvještavanja koji mogu uticati na finansijski položaj i rezultat Banke na dan 31. decembra 2015. godine.

34. OPŠTI PODACI O BANCIMA

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13) opšti podaci o Bancima su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Societe Generale banka Montenegro AD, Podgorica;
 Adresa: Bulevar revolucije 17, 81000 Podgorica;
 Matični broj: 02136228
 Telefon/Fax: Tel: + 382 (0)20 415 500
 Adresa internet stranice: <http://www.societegenerale.me>
 Adresa elektronske pošte: info.sgme@socgen.com
 Banka ima centralu i 20 ekspozitura.
 Broj zaposlenih na dan 31. decembar 2015. godine je 293 zaposlenih.
 Žiro račun: 907-55001-17

Osnivanje i upis u registar Privrednih subjekata: Podgorička banka AD, Podgorica je nastala izdvajanjem iz sistema Montenegrobanke DD, Podgorica u toku 1992. godine. Centralna banka Crne Gore je 21. novembra 2001. godine izdala odobrenje za dalji rad Banke rješenjem br. 27. Nakon sprovedenog procesa privatizacije u 2005. godini, većinski vlasnik je Societe Generale, Pariz, Francuska. Banka je dana 26. septembra 2006. godine upisana u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000880/019, kao Podgorička banka Societe Generale Group AD, Podgorica. Pod registracionim brojem 4-0000880/41 dana 7. maja 2012. godine Banka je upisana u Centralni registar Privrednog suda kao Societe Generale banka Montenegro AD, Podgorica.

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Milorad Katnić	12.12.1977.	Podgorica	Baku bb
2. član	Antoine Alexis	02.06.1966.	Orleans	1 rue de la Manufacture
3. član	Sonja Miladinovski	11.03.1963.	Beograd	Bulevar Zorana Đinđića 209
4. član	Verica Maraš	06.08.1959.	Podgorica	Ul. Jerevanska br. 44
5. član	Miroslav Hiršl	01.11.1972.	Podgorica	Tološi bb
Glavni izvršni direktor	Miroslav Hiršl	01.11.1972.	Podgorica	Tološi bb

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2015. godine

34. OPŠTI PODACI O BANCI (nastavak)

Deset najvećih akcionara Banke su:

Ime i prezime / naziv kompanije	Adresa prebivališta /poslovna adresa (mjesto ulica i broj)	Podaci o akcijama	
		broj akcija	procentualno učešće
Societe Generale Group	29 Boulevard Haussmann 75009, Paris	87,602	90.55
BADER LARS ERNEST	Frigate Bay, Sent Kits - Nevis	3,916	4.05
AD Plantaže	Put Radomira Ivanovića br.2., Podgorica	2,824	2.92
CK- zbirni kastodni račun 5	Moskovska bb, Podgorica	223	0.23
Elektroprivreda Crne Gore	Vuka Karadžića br.2, Nikšić	192	0.2
Željeznička infrastruktura Crne Gore	Trg golootočkih žrtava br.13, Podgorica	174	0.18
ROBOTI GLOBAL FUND - SAD	6 EST 43rd Street, 10017 New York	158	0.16
LOVČEN ŽIVOTNO OSIGURANJE AD – PODGORICA	Marka Miljanova, Podgorica	157	0.16
HIPOTEKARNA BANKA a.d. Podgorica/HB – Zbirni kastodi račun 1	UI Slobode, Podgorica	151	0,16
ŽELJEZNIČKI PREVOZ CRNE GORE	Trg golootočkih žrtava br.13, Podgorica	111	0.11
Ukupan iznos akcionarskog kapitala	24,731 Sopstvene akcije	96,736	98.72

Revizorska kuća koja je izvršila reviziju finansijskih izvještaja za 2014. godinu: Deloitte d.o.o. Podgorica, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog, zgrada Maksim, Podgorica.

Knjigovodstvena vrijednost akcija na dan 31. decembar 2015. godine i 31. decembar 2014. godine iznosi EUR 255.65.

Neto profit po akciji na dan 31. decembar 2015. godine i 31. decembar 2014. godine je EUR 65.23 odnosno EUR 59.07, respektivno.

U 2015. godini akcijama Banke se trgovalo u nekoliko navrata, u manjem obimu i po cijenama od EUR 257 do EUR 290. U više navrata u toku 2014. godine, takođe u manjem obimu, se obavljala trgovina akcijama Banke po cijenama od EUR 200 do EUR 250. U toku 2013. godine se trgovalo akcijama Banke 20. i 21. avgusta 2013. godine po cijeni od EUR 204.

Na osnovu Odluke o raspodjeli ostvarene dobiti u 2014. godini, u maju 2015. je počela isplata dividendi. Iznos koji je bio opredijeljen za isplatu dividendi je EUR 1,905 hiljada. Isplate dividende u 2014 i 2013. godini nije bilo.

Podgorica, 03. marta 2016. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Societe Generale banka Montenegro AD, Podgorica:

Miroslav Hiršl
Glavni Izvršni direktor

Ratka Glumac
Direktor sektora računovodstva